

**UCHWAŁA NR V/36/15
RADY GMINY POSTOMINO**

z dnia 4 marca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2015-2017
w Gminie Postomino.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 594, poz. 1318, z 2014 r. poz. 379, poz. 1072) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 135, poz. 154, poz. 866, poz. 1650, z 2014 r. poz. 619, poz. 1188.) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Postomino na lata 2015-2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Postomino.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Daniel Pakos

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2015- 2017

I. WPROWADZENIE

Rodzina, jako pierwsze i podstawowe środowisko społeczne, powinna spełniać zadania, które określić można jako zaspokojenie potrzeb biologicznych, psychologicznych, społecznych itp. Występowanie więzi biologicznej lub adaptacji, podziału na określone role, wzajemnych oddziaływań, a także wspólnego charakteru grupy ma ogromny wpływ na zaistnienie rodziny. Owa grupa ludzi odpowiada za rozwój dziecka, stanowi dlań źródło wzorów zachowań i działania, odpowiedniego rozumienia ról pełnionych w społeczeństwie, a także pewnego systemu wartości. Pomędzy członkami rodziny zachodzą liczne relacje interpersonalne. Istotne jest, aby dziecko posiadało określoną relacje z każdym z jej członków, co buduje sieć wzajemnych wpływów, kształtujących i modyfikujących się wraz z upływem czasu oraz adekwatnie do przemian zachodzących w składzie, lub działalności rodziny.

Rodzina, jako najważniejsze środowisko wychowujące, ma decydujący wpływ na przyszły kształt i strukturę osobowości dziecka. Każdy rodzaj zaburzeń, dewiacji i odchyłeń w zakresie funkcjonowania rodziny ma swoje reperkusje w zachowaniu dzieci oraz w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny. Niezwykle ważne jest umocnienie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności realizacji funkcji prospołecznych.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawia się dysfunkcja, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, to główne problemy dezorganizujące życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie bezdomnością. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji oraz opiekunów świetlic środowiskowych, itp.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawdziwe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca zmierzająca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021.

Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Zachodzi zatem konieczność zmiany pracy z rodziną poprzez podjęcie działań skierowanych na holistyczne ujmowanie problemów rodziny i dążenie do ich prawidłowego rozwiązania. Działania te wymagają wielopłaszczyznowego rozpoznania sytuacji osób i rodzin oraz podjęcie zintegrowanych działań instytucji. Które zostały powołane do pracy z rodziną i jej wspieranie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wskazuje na konieczność opracowania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny, współpracy instytucji wspierających rodzinę z dzieckiem poprzez działania profilaktyczne, pracownika socjalnego, asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz podmiotów powołanych do wspierania rodziny. Podmiotem wskazanym do realizacji tego zadania jest Ośrodek Pomocy Społecznej działający w oparciu o ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r., która definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

Celem w pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

W zapisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie a nie bezpośrednio zaspakajanie potrzeb.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się rodzinę, w której występują istotne nieprawidłowości w zaspakajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy w takich rodzinach mają najczęściej charakter wielopokoleniowego procesu tworząc przez to błędne koło, które ciężko rodzinie przerwać wyłącznie własnymi siłami.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie oraz analiza społeczna Gminy Postomino zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Postomino na lata 2014-2021.

Wyszczególnienie	Stan na 30.09.2014
Liczba mieszkańców Gminy Postomino	7.142
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	349
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami do zasiłków rodzinnych	223
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	58
Liczba uczniów korzystających z pomocy materialnej	130
Liczba rodzin korzystająca z dodatku mieszkaniowego	53

Liczba dzieci zamieszkujących na terenie Gminy Postomino w wieku 0-13	1.184
Liczba dzieci zamieszkujących na terenie Gminy Postomino w wieku 14-18	476
Liczba dzieci/ młodzieży z terenu Gminy Postomino umieszczonych w pieczy zastępczej	13
Liczba dzieci/ młodzieży z terenu Gminy Postomino umieszczonych w pieczy zastępczej w 2014r.	8

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin pokazuje poniższa tabela:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	113	339
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	113	339
Bezrobocie	95	337
Niepełnosprawność	54	177
Długotrwała lub ciężka choroba	51	145
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	237
w tym: wielodzietność	34	237
w tym: rodziny niepełne	20	87
rodziny wielodzietne	14	103
Przemoc w rodzinie	14	47
Alkoholizm	14	40
Bezdomność	3	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Sytuacje kryzysowe	1	1

III. WSPIERANIE RODZINY W JEJ PRAWDŁOWYM FUNKCJONOWANIU

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokojenia swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje jednocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny realizują swoje funkcje w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie niebezpieczne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności zarówno na skutek czynników zewnętrznych takich jak, np. bezrobocie, długotrwała choroba, upośledzenie umysłowe, zaburzenia psychiczne, jak również czynników odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny takich jak: przestępczość, przemoc czy zaniedbanie obowiązków.

Występujące w rodzinie problemy niejednokrotnie są bardzo złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań, a także koordynacji działań wszystkich instytucji zaangażowanych w proces wspierania rodziny.

Analiza SWOT Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem

Mocne strony:

- dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe,
- rozwijający się system pieczy zastępczej,
- realizowanie programów osłonowych i profilaktycznych,
- kompetentna i oddana, ale także stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej,
- dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych rodzinom,
- zabezpieczenie w budżecie gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny,
- otwartość Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie na współpracę ze środowiskiem lokalnym,
- ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony:

- mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego,
- zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych,
- niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją.

Szanse:

- pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej,
- utworzenie stałego stanowiska pracy asystenta rodziny,
- otworzenie placówki wsparcia dziennego,
- wykorzystanie środków z europejskiego Funduszu Społecznego na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych,
- możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na projekty rozwijające tzw. kapitał ludzki,
- tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym usług pedagoga szkolnego.

Zagrożenia:

- brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin,
- ubożenie społeczeństwa i osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia,
- niestabilny system prawny w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej,
- mała skuteczność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych na realizację tzw. „projektów miękkich” z zakresu polityki społecznej inwestujących w kapitał ludzki,
- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.

IV. CELE PROGRAMU

Utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym dlatego praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1 <i>Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci</i>		
Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży, profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym, wspieranie wychowawczej roli świetlic środowiskowych, itp.	-liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w szkołach w organizowanych programach profilaktycznych, -liczba dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic.	GOPS, szkoły z terenu gminy, Punkt konsultacyjny, GKRPA, CKiS
Finansowanie istniejących świetlic wiejskich oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy Postomino.	-liczba działających placówek, -liczba dzieci objętych opieką przez placówki wsparcia.	Wójt Gminy, GKRPA, GOPS, CKiS.
Wspieranie działań poprzez upowszechnianie informacji o uprawnieniach rodziny oraz instytucjach i formach wsparcia.	-liczba i rodzaj formy pomocy, -liczba rodzin korzystających ze wsparcia, -liczba instytucji wspierających rodzinę,	GOPS, szkoły, GKRPA
CEL SZCZEGÓŁOWY 2 <i>Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwianie wyjścia z zaistniałego kryzysu</i>		
Wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji oraz fachowej literatury.	-liczba rodzin objętych działaniami, -liczba i rodzaj działań, -rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania.	GKRPA, GOPS, świetlice środowiskowe, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, pedagodzy szkolni,
Zapewnienie opieki asystenta rodziny, rodzinom wykazującym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	-liczba asystentów rodziny, -liczba rodzin wspartych pomocą	GOPS, szkoły
Finansowanie szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin.	-liczba szkoleń, -liczba uczestników,	GOPS, firmy szkoleniowe
Zapewnienie dostępu do konsultacji i poradnictwa	-rodzaj poradnictwa specjalistycznego,	Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Punkt Konsultacyjny,

specjalistycznego.	-liczba osób korzystających z pomocy specjalistów,	GOPS
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym oraz motywowanie do podjęcia terapii.	-liczba rodzin objęta monitorowaniem	GOPS, GKRPA, Policja, Straż Gminna
CEL SZCZEGÓŁOWY 3 <i>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.</i>		
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom potrzebującym.	-liczba i formy udzielonej pomocy, -liczba rodzin i dzieci objętych pomocą,	GOPS, sponsorzy
Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej.	-liczba osób korzystających z posiłków, -liczba rodzin korzystających z pomocy,	GOPS, szkoły
Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy.	-liczba osób- dorośli i dzieci,	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, psycholog, sąd
Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej.	-liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,	GOPS, PCPR
CEL SZCZEGÓŁOWY 4 <i>Współpraca i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.</i>		
Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	-liczba uczestników, -liczba organizowanych form wypoczynku,	GKRPA, GOPS, organizacje pozarządowe
Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (dzień sportu, dzień dziecka).	-liczba uczestników, -liczba organizowanych form integracji społecznej,	Wójt Gminy, GKRPA, policja, Rady sołeckie, GOPS, szkoły, Zespół Interdyscyplinarny

V. DZIAŁANIA I SPOSÓB ICH REALIZACJI

Do realizacji poszczególnych celów prowadzą działania, których wybór został poprzedzony szczegółową analizą sytuacji rodzin. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest rodzinny wywiad środowiskowy. Działania wspierające rodzinę odnoszą pozytywne skutki wówczas, gdy są prawidłowo rozpoznane i mają charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dziecka, kształtowanie właściwych wartości i norm w procesie wychowania.

Działania profilaktyczne powinny być skierowane do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych zagrożeniami oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej definiuje zakres zadania do realizacji przez gminy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,

2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez:
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

1. Praca z rodziną:

Praca z rodziną ukierunkowana jest na wzmocnienie więzi uczuciowych, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, minimalizowanie czynników negatywnych dla dziecka. Praca na rzecz rodziny odnosi pozytywne skutki wówczas kiedy jest prowadzona poprzez profesjonalnie przygotowaną kadrę w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb działających na rzecz rodziny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie realizuje zadania wynikające z ustawy poprzez szeroko rozumianą profilaktykę, budowę lokalnego systemu wsparcia oraz współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze profilaktyki ukierunkowanej na dziecko i rodzinę.

2. Asystent rodziny:

Rodziny mające trudności w pełnieniu ról opiekuńczych i wychowawczych są wspierane przez asystenta rodziny, który pomaga w przezwyciężeniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Jego zadaniem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i niedopuszczenia do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania sytuacji kryzysowej rodziny. Asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są ściśle powiązane. Zadaniem asystenta jest wzbudzenie w podopiecznych wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe. Przy wykonywaniu swoich obowiązków asystent współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami i osobami specjalizującymi się w dziedzinach na rzecz dziecka i rodziny. W okresie realizacji Programu zakłada się objęcie usługami asystenta co najmniej 30 rodzin.

3. Wsparcie interdyscyplinarne:

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Zatem zakładamy, że praca ta będzie realizowana poprzez powołanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

4. Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia rodziny:

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania, itd. w związku z

tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- a. opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- b. specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży),
- c. pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych (działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

5. Pomoc w formie rodzin wspierających:

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dzieckiem, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenia.

6. Poradnictwo specjalistyczne:

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałość o higienę osobistą i otoczenia.

Tam gdzie jest to potrzebne i możliwe, praca powinna opierać się o kontrakt z rodziną. Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspakajania potrzeb dzieci i rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych. Terapia rodzin powinna być prowadzona z wykorzystaniem najnowszych metod i technik terapeutycznych.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

W ramach działań profilaktycznych powinno uwzględniać się usługi dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne, które stanowiącą będą pomoc rodzicom, w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub gdy ich kompetencje rodzicielskie są niedostateczne.

8. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej:

Kolejnym narzędziem wzmocnienia rodziny dysfunkcyjnej będzie pomoc wolontarystyczna oraz tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych. Ich celem będzie wymiana doświadczeń, zapobieganie izolacji, a także wzmocnienie systemu wsparcia.

9. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin:

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i inne. Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze

środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzenia czasu wolnego.

10. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej:

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- a. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- b. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- c. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- a. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- b. 30% w drugim roku pobytu w dziecka w pieczy zastępczej;
- c. 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Postomino. Adresatami są dzieci i rodziny z terenów gminy przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niski poziom wykształcenia rodziców, bezradność oraz liczne dysfunkcje, czy zachowania patologiczne w rodzinie przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Stworzenie dzieciom z tych rodzin możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic środowiskowych i kół zainteresowań ma na celu pomoc w odrabianiu lekcji, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz kreowanie prawidłowych wzorców zachowania.

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu Wsparcia Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Postomino oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

- a. podmioty publiczne:
  - właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Gminy,
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie,
  - przedszkola publiczne,
  - szkoły podstawowe i gimnazjalne,
  - Zespół Interdyscyplinarny,
  - Straż Gminna,

- Centrum Kultury i Sportu w Postominie,
  - świetlice środowiskowe,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b. podmioty niepubliczne:
- przedszkole i szkoły niepubliczne,
  - organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia,
  - organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej, edukacji,
  - kluby i organizacje sportowe,
  - kościoły i wiązki wyznaniowe,
- c. samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym, i inne:
- Komenda Powiatowa Policji w Sławnie,
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie,
  - Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
  - Sąd Rejonowy w Koszalinie XIV Zamiejscowy Wydział Rodzinny i Nieletnich z siedzibą w Sławnie,
  - Zakład Opieki Zdrowotnej,

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Program jest zobowiązaniem Gminy i jej jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

VIII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 odbywa się w ramach środków pochodzących z budżetu Gminy Postomino, dotacji oraz środków pozyskanych z innych źródeł. Środki na finansowanie poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznym planie finansowym.

IX. SPODZIEWANE REZULTATY

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami poprzez realizowanie celów szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
8. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

X. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie programu umożliwi wgląd w realizację działań, ocenę ich skuteczności oraz możliwości podejmowania bieżącej korekty. Monitorowanie Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 w Gminie Postomino odbywać się będzie na postawie sprawozdawczości sporządzanej w corocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie składanym Wójtowi Gminy Postomino. Dodatkowo sporządzane będą również sprawozdania rzeczowo- finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przedkładane zostaną

województwie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

1. Ilość porad udzielonych przez specjalistów w gminnych instytucjach samorządowych lub w organizacjach pozarządowych realizujących zadania na zlecenie gminy.
2. Ilość interwencji kryzysowych.
3. Liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach.
4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin.
5. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, opiekuńczo.
6. Liczba rodzin, doświadczających przemocy domowej.
7. Liczba dzieci objętych pomocą społeczną.
8. Liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego.
9. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
10. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
11. Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej.
12. Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.
13. Kwota wydatkowana na realizację różnych programów celowych ze wskazaniem źródeł finansowania.
14. Kwota wydatkowana na koszty utrzymania dzieci w systemie pieczy zastępczej.
15. Kwota wydatkowana na koszty utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych.
16. Kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci, w formie posiłku w szkole, opłat za przedszkole.

XI. EWALUACJA PROGRAMU

Miejszem realizacji Programu jest obszar Gminy Postomino. Program Wspierania Rodziny jest zgodny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od potrzeb i możliwości finansowych.

PODSUMOWANIE

Celem działań profilaktycznych jest zapobieganie negatywnym zjawiskom, zarówno tym które mogą zaistnieć, jak i tym które już istnieją. Istotne znaczenie mają działania profilaktyczne skierowane do rodzin wymagających wsparcia ze strony osób i instytucji powołanych do tego zadania.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Wsparcie rodziny może odnieść pozytywny skutek wówczas, gdy zostaną stworzone warunki do wyeliminowania negatywnych czynników zakłócających jej rozwój. Szansą na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku jest wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału poprzez zdobycie nowych umiejętności w funkcjonowaniu rodziny. Pomoc na rzecz rodzin nakierowana winna być w pierwszej kolejności na wykorzystywanie własnych zasobów i możliwości, jeśli to zawodzi wówczas rodzina wymaga specjalistycznego wsparcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z rt. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Niniejszy Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021, zawiera kierunki polityki prorodzinnej państwa. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cele szczegółowe programu wskazują zadania do realizacji, wskaźniki tych zadań oraz realizatorów poszczególnych działań.